

Навчальна дисципліна
«Організація та методологія наукових досліджень»
Спеціальність 081 «Право» та 293 «Міжнародне право»
2 семестр 2020-2021 навчального року
Іспит для здобувачів наукового ступеня
«доктор філософії» (аспірантів)

Питання

1. Наука як соціокультурний феномен. Принципи науки: універсалізму, комуналізму, організованого скептицизму, неприйнятності плагіату.
2. Наука як соціокультурний феномен. Функції науки.
3. Передісторія науки та основні причини її виникнення.
4. Принципи наукового пізнання: об'єктивності, системності, єдності аналізу й синтезу, єдності історичного й логічного, сходження від абстрактного до конкретного.
5. Сутність та особливості наукової революції. Наукові революції в історії науки.
6. Основні етапи розвитку науки (класичний, некласичний, постнекласичний) та їх характеристика.
7. Проблема знання у філософії й науці. Сутність основних класичних та сучасних епістемологічних концепцій.
8. Проблема демаркації науки Карла Поппера.
9. Концепція дослідницьких програм Імре Лакатоса.
10. Концепція науки Томаса Куна.
11. Посткритичний раціоналізм Майкла Полані.
12. Епістемологічний анархізм Пола Фейєрабенда.
13. Діалектика традицій і новацій у розвитку науки.
14. Основні сутнісні риси сучасних наукових та методологічних новацій: абдукції, атракції, біфуркації, кейс-стаді, куматоїду.
15. Свобода наукового пізнання і соціальна відповідальність ученого.
16. Складність і гетерогенність науки. Наука як система знань.
17. Складність і гетерогенність науки. Наука як особливий вид діяльності.
18. Складність і гетерогенність науки. Наука як соціальний інститут.
19. Класифікація наук: мета, підходи, критерії.
20. Місце правознавства у системі наук. Класифікація правових дисциплін.
21. Історичні та ідейні передумови постмодернізму в науці.

22. Деконструктивність як одна з основних рис науки постмодерну.
23. Різномність як одна з основних рис науки постмодерну.
24. Граматологічність як одна з основних рис науки постмодерну.
25. Нарративізм як одна з основних рис науки постмодерну.
26. Рівні наукового пізнання: емпіричний, теоретичний, метатеоретичний. Взаємодія емпіричного й теоретичного рівнів наукового пізнання.
27. Поняття методу. Основні вимоги до наукових методів. Класифікація методів наукового пізнання.
28. Філософський рівень методології, його загальна характеристика. Сутність архетипу теоретичного мислення.
29. Філософський рівень методології, його загальна характеристика. Сутність наукової парадигми.
30. Філософський рівень методології, його загальна характеристика. Філософська рефлексія і картина світу.
31. Емпіричні методи наукового дослідження: спостереження та експеримент. Особливості, стадії та функції наукового експерименту.
32. Емпіричні методи наукового дослідження: методи описання й порівняння емпіричних даних.
33. Аналіз і синтез як загальнологічні методи та особливості їх застосування у правових дослідженнях.
34. Індукція й дедукція як загальнологічні методи та особливості їх застосування у правових дослідженнях.
35. Абстрагування, узагальнення й аналогія як загальнологічні методи та особливості їх застосування у правових дослідженнях.
36. Ідеалізація й формалізація як загальнологічні методи та особливості їх застосування у правових дослідженнях.
37. Моделювання як загальнонауковий метод та особливості його застосування у правових дослідженнях. Класифікація та види моделей.
38. Евристичні методи наукових досліджень: інтуїція, уявний експеримент. Роль інтуїції у науковому пізнанні.
39. Евристичні методи наукових досліджень: метод експертних оцінок, метод евристичних питань, метод мозкового штурму.
40. Спеціально-юридичні (специфічні) методи наукового пізнання: метод соціально-правового експерименту, порівняльно-правовий метод.
41. Спеціально-юридичні (специфічні) методи наукового пізнання: формально-юридичний (нормативно-догматичний); логіко-юридичний, метод альтернатив.

42. Класичні методологічні підходи, що застосовуються у наукових дослідженнях: історичний, термінологічний.
43. Системний підхід у наукових дослідженнях: принципи, основні положення та завдання.
44. Логіка застосування системного підходу у наукових дослідженнях.
45. Некласичні (сучасні) методологічні підходи: антропологічний, аксіологічний, феноменологічний.
46. Герменевтичний підхід. Евристичний потенціал герменевтики у правових дослідженнях.
47. Синергетичний підхід як неklasична методологічна орієнтація у дослідженні відкритих нелінійних систем, що самоорганізуються.
48. Логіка наукового дослідження та його етапи. Факт і проблема як форми наукового пізнання. Проблемна ситуація.
49. Логіка наукового дослідження та його етапи. Гіпотеза у науковому дослідженні. Види гіпотез та способи їх перевірки.
50. Доказ гіпотези: структура та вимоги. Взаємозв'язок між основними елементами доказу.
51. Підготовка докторів філософії та докторів наук в Україні: загальні положення.
52. Основні загальні вимоги до наукового дослідження.
53. Основні методологічні вимоги до наукового тексту.
54. Наукові публікації: поняття, функції, класифікація.
55. Наукова стаття як вид наукової публікації: різновиди, вимоги, структура.
56. Монографія як вид наукової публікації: різновиди, вимоги, структура.
57. Наукові доповіді й тези наукових доповідей і повідомлень: основні вимоги.
58. Показники цитованості науковця: різновиди й особливості.
59. Наукометричні бази даних: сутність, різновиди, особливості.
60. Науковий текст та його різновиди: оглядовий, методологічний, емпірико-фактологічний, теоретичний, пояснювальний.
61. Основні способи роботи з науковими текстами: анотування, складання тез, конспектування, реферування, складання інформаційних баз.
62. Документальні джерела інформації. Поняття, властивості та функції документу.
63. Класифікація документів. Критерії класифікації: знакова природа, конструктивна форма, періодичність.
64. Довідкові та навчальні документи: сутність, призначення, різновиди.

65. Інформаційне забезпечення підготовки і написання дисертації: сутність та основні етапи. Первинна фіксація інформації.
66. Бібліографічний пошук за темою дослідження. Система бібліотечних каталогів та їх використання при підготовці наукового дослідження.
67. Основні напрямки використання Інтернет-ресурсів при пошуку наукової інформації. Пошукові системи мережі Інтернет.
68. Загальна характеристика дисертації на здобуття наукового ступеня: структура та формальні вимоги.
69. Характеристика структури дисертації на здобуття наукового ступеня: вимоги до основних структурних елементів «Вступу» дисертації.
70. Загальна характеристика автореферату дисертації на здобуття наукового ступеня: структура та формальні вимоги.
71. Особливості мови та стилю дисертації. Форми посилання в дисертації. Вимоги до оформлення списку літератури.
72. Вимоги нормативних документів до порядку розгляду й захисту дисертаційних робіт у спеціалізованих вчених радах.
73. Затвердження рішення спеціалізованої вченої рад Міністерством освіти і науки України: документи, процедури, контроль, експертиза тощо.
74. Поняття, ознаки та різновиди плагіату. Відповідальність за плагіат.
75. Вимоги нормативних документів до порядку позбавлення наукових ступенів. Подання апеляцій.

Завідувач кафедри філософії

Олег ДАНИЛЬЯН